

Ιδού η Αρχαία Αγορά

Υστερα από εβδομήντα χρόνων ανασκαφές στην καρδιά της αρχαίας Αθηνάς, στη μεγάλη δημοσία πλατεία της πόλης, στην Αγορά, με το Βουλευτήριο στο οποίο συνεδριάζαν καθημερινά 500 βουλευτές, τη Βασιλείο Στοά όπου συγκεντρωνόνταν οι αξιωματούχοι, τα δικαστήρια, τα δημόσια και ιδιωτικά εμπορικά καταστήματα μέχρι και το υποδηματοποιείο του Σίμωνα, όπου συνήδιζε ο Σωκράτης να συναντά τους μαθητές του, μπορεί κανείς να πει ότι «η ιστορία της Αγοράς έφτασε στο τέλος της».

Η συστηματική ανασκαφή, η οποία άρχισε από το 1931 από την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών και συνεχίζεται (από το 1966) υπό τη διεύθυνση του Αμερικανού καθηγητή Αρχαιολογίας Τζον Καμπ, όπου να 'ναι ολοκληρώνεται. Αυτό που απομένουν να γίνουν στο άμεσο μέλλον δεν είναι πολλά, όπως η αποκάλυψη του υπόλοιπου τμήματος της Ποικίλης Στοάς (που βρίσκεται στο απεναντι πεζοδρόμιο της οδού Αδριανού σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο) και του Ιερού της Αφροδίτης Ουρανίας στα βορειοδυτικά, όπως γράφει ο ίδιος ο κ. Καμπ στο βιβλίο του που μόλις εκδόθηκε από το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης με τίτλο «Η Αρχαία Αγορά της Αθηνάς» και παρουσιάζεται μεθαύριο (Πέμπτη 7 μ.μ.) στο αμφιθέατρο του Μεγάρου της Τραπέζης (Αιόλου 82-84). Το βιβλίο αυτό που προλογίζει ο καθηγητής του ΑΠΘ Μιχ. Τιβέριος

είναι πολύτιμο γιατί συνοψίζει επί τη βάσει και των τελευταίων ανασκαφών την εικόνα μιας από τις σημαντικότερες γωνιές της κλασικής Αθηνάς, η οποία συγκέντρωνε σχεδόν όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και τις καθημερινές δραστηριότητες των Αθηναίων. Τα δεκάδες αρχαία κτίρια που έχουν βρεθεί, οι 7.500 επιγραφές (νόμοι, συνθήκες, τιμητικά ψηφίσματα, κατάλογοι ιερών σκευών), τα αγάλματα, τα οστρακά (των οστρακισμών), τα νομίσματα, ένα υλικό με το οποίο ασχολούνται αρχαιολογοί ολόκληρης της Ανατολικής Μεσογείου, αφηγούνται με τον πιο ελκυστικό τρόπο την ιστορία αυτής της πόλης.

«Στην πιο απλή μορφή της η αγορά ήταν μια μεγάλη ανοικτή πλατεία που χρησιμοποιείτο για δημόσιες εκδηλώσεις. Ο χώρος αυτός είχε τη δυνατότητα να φιλοξενήσει μεγάλο αριθμό πολιτών και ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων: συνελεύσεις, εκλογές, πανηγύρεις, αθλητικούς αγώνες, πομπές, εμπορικές συναλλαγές κ.λ.π.».

Η πλατεία πλασιωνόταν από μεγάλες στοές όπου εβρίσκον καταφύγιο οι πολίτες από τον καυτό ήλιο του καλοκαιριού και τις άσχημες καιρικές συνθήκες του χειμώνα. Εκεί γίνονταν συζητήσεις επαγγελματικές, πολιτικές και φιλοσοφικές. Ο χώρος όμως ήταν κατάσπαρτος από ναούς, εκτός από το Ηφαιστείο (Θησείο) που στεφανώνει τον λόφο, θωμούς και μικρά ιερά αφιερωμένα σε θεούς, ημιθεούς και ηρώες. Επτακόσια αποσπασματα έργων αρχαίων συγγραφέων εικονογραφούν με κάθε λεπτομέρεια τα μνημεία της Αγοράς, η ιστορία της οποίας ξεκινάει από τη νεολιθική εποχή και

καταλήγει στον Μεσαίωνα. Τα αρχιτεκτονικά λείψανα που έχουν για πλήρως μελετηθεί «αναγνωρίστηκαν ως το σκηνικό μέσο στο οποίο διαδραματίστηκε μεγάλο μέρος της ελληνικής ιστορίας» σημειώνει ο κ. Καμπ. «Στη μεγάλη πλατεία, στα δημόσια οικοδομήματα και τα γύρω καταστήματα συζητάζαν

καθημερινά όλοι εκείνοι που συνέβαλαν στην αζιοδουμαστική δημιουργία της κλασικής Αθηνάς. Ακόμη και έπειτα από αιώνες, άνθρωποι από ολό τον κόσμο επισκεπτόνταν το φημισμένο κέντρο παιδείας και πολιτισμού για να συμπληρώσουν τη μόρφωσή τους. Σήμερα το φαινόμενο επαναλαμβάνεται,

καθώς διακόσιες πενήντα χιλιάδες άνθρωποι επισκεπτόνται κάθε χρόνο τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς».

Και κλείνει με τη χαρήν ευκαιρία της πραγματικής εννοποίησης του αρχαιολογικού χώρου της ανασκαφής με τον χώρο του Κεραμεικού και τη Ρωμαϊκή Αγορά και την ταυτόχρονη αποκάλυψη της κοίτης του Ηριδανού σε μήκος 500 μέτρων. «Με τη διαμόρφωση μονοπατιών και με άλλες καταλλήλες παρεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο, η Αθήνα θα αποκοιούσε κάτι που έχει στερηθεί επί δεκαετίες: έναν μικρό αλλά ελκυστικό παραποτάμιο περιπατο για τους κατοίκους της».

Τέτοιες ευκαιρίες, ριζικής μεταμόρφωσης μιας πόλης, δίνονται μια φορά στα εκατό χρόνια, όπως λέει ο Τζον Καμπ. Για την Αθήνα αυτή η ευκαιρία εσθίσε μαζί με τα φώτα των Ολυμπιακών Αγώνων.

**Ολοκληρώθηκε
—έπειτα από
70 χρόνια—
η ανασκαφή.
Τα αποτελέσματα
σ' ένα βιβλίο**